

הרב יוני לביא

בבוקר

הצצה לעולמו הפנימי של הרב: הלבטים, הרגשות, התובנות

שבע הדקות החשובות בשבוע

לחלא את המצברים

ולמרות כל הקשיים, מדובר באחד ממוקדי העשייה החשובים ביותר של הרב. כשחבר שאל אותי פעם: "מתי אתה מכין את דבר התורה של שבת?". השבתי לו בכנות: "אני מתחיל לעבוד עליו מרגע שסיימתי לומר את זה של השבת הקודמת ומסיים ללשש אותו כשאני עושה את דרכי אל הבימה כדי להתחיל לדבר". נכון, מדובר בשבע דקות בלבד אבל הן יקרות מפז באופן שקשה לתאר. אני יודע שיושבים מולי לא מעט אנשים עובדים שבלו"ז השבועי שלם לא מופיע דף יומי, לא משנה יומית ואפילו לא פסוק יומי. התורה היחידה שילמדו במהלך השבוע היא מה שישמעו מהרב בליל שבת, וזו תהיה הפרנסה הרוחנית שתלווה אותם בשבוע הקרוב. יש כאלו שדרשתו של הרב תהיה גם דבר התורה שלהם על שולחן השבת וכל המשפחה תזכה ליהנות ממנו.

המשימה לא פשוטה: מצד אחד להיות רלוונטי ולגעת בחיי האנשים, אבל מצד שני לא להישמע מוכיח בשער או מטיף. מחד גיסא לזכור שאנשים אוהבים שאתה עוסק באקטואליה, ומאידך גיסא להיזהר שלא להביע עמדות פוליטיות ולגרום למי שאוחז בעמדות אחרות ממך להפסיק להקשיב לך גם בדברים אחרים. מצד אחד להיות קליל ולהשתמש בהומור, ומצד שני לזכור שאתה רב ולא סטנדאפיסט.

מספרים על רב שנשא את דרשתו השבועית בליל שבת, וממש לנגד עיניו אחד המתפללים נשען לאחור ושקע בשינה עמוקה. מילא אם הברנש היה רק ישן אבל הוא גם נחר. מילא אם רק היה נוחר אבל הוא עשה את זה באופן שלא מבייש רכבת משא דוהרת. באיזשהו שלב הרב לא היה יכול להתאפק יותר ('אני לא מבין איך אשתו מסתדרת עם זה...', הרהר בליבו), ופנה לגבאי בתחינה: "ראובן, עשה טובה תעיר אותו".

הגבאי לא היסס לרגע: "כבוד הרב. אתה הרדמת אותו - אתה תעיר אותו".

גם אם הסיפור החביב הזה לא קרה באמת, הוא משקף היטב את האתגר השבועי שרוב נאלץ להתמודד איתו. הקהל שבא לבית הכנסת מצפה לתבל את התפילה בדבר תורה אטרקטיבי. כמובן שיהיה אקטואלי ורלוונטי, עמוק אבל לא מידי, משולב בסיפורים, שזור בהומור והכי חשוב קצר ("ש-ב-ע דקות ואפילו לא שנייה יותר", הזהירו אותי כמה גבאים חמורי סבר שביקרתי בבית הכנסת שלהם).

והתחרות לא פשוטה: עלוני השבת צבעוניים ויפים, שו"ת הסמס מפולפל מתמיד, קבוצות שיח אטרקטיביות בנושאי ספורט/פוליטיקה/המצב הכלכלי פרוסות ברחבה שמחוץ לבית הכנסת. וכמובן: העייפות. אחרי שבוע שלם של עבודה מאומצת אין מתוק מאיזה שנ"צ קצר על הכיסאות המרופדים של בית הכנסת.

אחת ההתלבטויות שמלוות אותי היא האם לחזור על רעיונות שאמרתי בעבר. אני משתדל להיות מקורי ולחדש, ובכל זאת לפעמים יש רעיון מעולה שאמרתי לפני כמה שנים וחבל לי לא להשתמש בו שוב. התייעצתי בעניין פעם עם רב שזקנו לבן והוא לימד אותי כלל זהב על דרכו של הציבור וכוח זיכרונו: "על בדיחה אפשר לחזור פעם בשנה. על סיפור פעם בשנתיים. על דבר תורה - פעמיים באותה דרשה...".

חולם בספרדית

אסיים בחוויה מעוררת מחשבה של ידיד שלי, רב קהילה ותיק ודרשן בחדש עליון. הוא התפלא לראות שני אנשים שיושבים בשורה האחרונה של בית הכנסת ולאורך כל הדרשה עולה מהם רחש בלתי פוסק. האחד מדבר ומדבר והשני מאזין לו בקשב רב. הרב התלבט האם להעיר להם ('מילא להשחיל מילה פה ושם. אבל זה שנייה לא סוגר את הפה') או שמוטב להתעלם ('אחרי הכול, אנחנו לא בבית ספר עכשיו. הם אנשים מבוגרים'). לבסוף החליט להתעלם מהדברת הבלתי פוסקת ולהמשיך בדרשתו. הוא הופתע מאוד כשבסוף התפילה ניגשו אליו השניים ואחד מהם אמר: "כבוד הרב, רצינו להודות לך על הדרשה הנהדרת. ממש מעורר השראה". כאן כבר יידידי לא היה יכול להתאפק יותר: "סליחה שאני אומר, אבל הצלחתם בכלל לשמוע משהו? ! היה נדמה שאתם עוסקים בדברים אחרים...". האיש חייד ואמר: "חס חלילה, כבוד הרב. תכיר בבקשה את שאול שעלה לפני שבוע ממקסיקו. אמרתי לו שהוא חייב לבוא לפה כדי לשמוע אותך. הוא אומנם בקושי מדבר עברית אבל הבטחתי לו שיהיה בסדר. תרגמתי לו מילה במילה הכול לספרדית". ■

התייעצתי בעניין פעם עם רב שזקנו לבן והוא לימד אותי כלל זהב על דרכו של הציבור וכוח זיכרונו: "על בדיחה אפשר לחזור פעם בשנה. על סיפור פעם בשנתיים. על דבר תורה - פעמיים באותה דרשה...".